

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Biologiya, ekologiya va dorivor kafedrası prof. Boymurodov X.T. ning Ekologiya va atrof-muxit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Xozirgi zamon ekologik muammolari" fanidan "Global ichimlik suv tanqisligi natijasida kelib chiqadigan muammolar" mavzusidagi ochiq darsiga

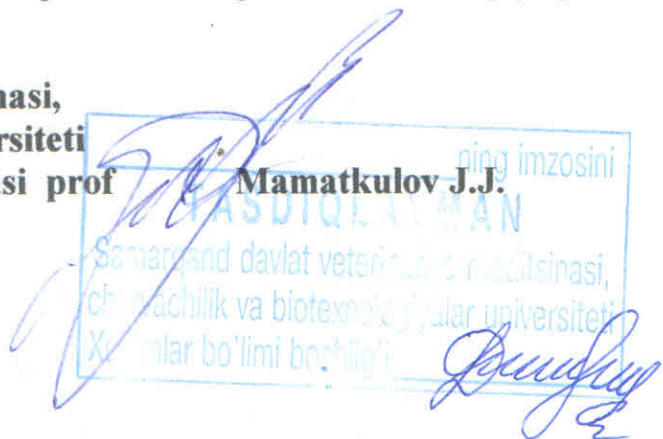
TAQRIZ

Ochiq darsi ma'ruza matnida qo'ydagilar xaqida ma'lumotlar berilgan. O'zbekistonning iqlimi g'oyat quruq bo'lishiga qaramasdan uning hududida daryo va ko'llar ancha ko'p. Lekin ular respublikamizda notekis joylashgan. Tekislik qismida oqar suvlar juda kam. Tog'larida esa serirmoq daryolar, katta-kichik soy va jilg'alar juda ham ko'p. Tog'lardan oqib tushgan daryolar tekislikka kelishi bilan asosan ekin dalalarini sug'orishga sarf bo'ladi, qisman bug'lanadi, yer ostiga sizib ketadi va shunday qilib, suvi asta-sekin kamayib qoladi. O'zbekistonda ko'llar ham notekis taqsimlangan. Ko'llarning ko'pchiligi tekisliklarda, asosan Amudaryo, Sirdaryo, Zarafshon vodiylarida va deltalarida, vohalarning chekkalarida joylashgan. Katta maydonni egallagan cho'llarda esa tabiiy ko'llar juda kam. Ular daryolarning qayirlarida saqlanib qolgan. Tog'lik qismida 92 ko'llar 2000-3000 m balandlikda, ayniqsa 3000 m dan yuqorida eng ko'p uchraydi. O'zbekiston tog'laridagi muzliklar ham hududda notekis taqsimlangan. Muzliklar Piskom, Hisor tog' tizmalarining g'arbiy, janubi-g'arbiy yonbag'irlarining 3500 metrdan baland qismlarida ko'proq uchraydi. Respublikamizda daryo va ko'llarning notekis taqsimlanganligiga asosiy sabab O'zbekiston hududining iqlimiy, gidrologik va orografik xususiyatlaridir. Respublika maydonining 20 % ga yaqiniga yil davomida 80-200 mm, qolgan 80 % iga esa 200-300 mm va undan ko'p yog'in tushadi. Sayyoramizdagi barcha tirik organizmlar uchun suv, tuprox, havo asosiy hayot muxiti bo'lib hisoblanadi.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Biologiya, ekologiya va dorivor kafedrası prof. Boymurodov X.T. ning Ekologiya va atrof-muxit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga "Xozirgi zamon ekologik muammolari" fanidan "Global ichimlik suv tanqisligi natijasida kelib chiqadigan muammolar" mavzusidagi ochiq darsi ochiq darslar uchun quyilgan barcha talablarga javob beradi.

**Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,
chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti
Biologiya, ekologiya va dorivor kafedrası prof**

Mamatkulov J.J.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar kafedrası professori X.T.Boymurodovning Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga Hozirgi zamon ekologik muammolari fanidan "Global ichimlik suv tanqisligi natijasida kelib chiqadigan muammolar" mavzusidagi ochiq darsiga

TAQRIZ

Professor X.T. Boymurodov tomonidan Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalari uchun o'tkazilgan ochiq dars mavzusi orqali *"Global ichimlik suv tanqisligi natijasida kelib chiqadigan muammolar"* zamonaviy ekologiya fanining eng dolzarb masalalaridan birini yoritdi. Dars mavzusi global miqyosda ichimlik suviga bo'lgan ehtiyojning ortib borishi, suv resurslarining kamayishi va buning natijasida yuzaga keladigan ekologik, iqtisodiy va ijtimoiy oqibatlarni talabalarga tushuntirishga qaratilgan bo'lib, uning dolzarbligi va ahamiyati bugungi kun talablariga to'liq javob beradi.

Ochiq dars davomida professor mavzuni tizimli va ilmiy asoslangan tarzda bayon qildi. Suv tanqisligi masalasining sabab va oqibatlari, jahon va mintaqaviy miqyosdagi statistik ma'lumotlar, ekologik xavfsizlik, suv resurslaridan oqilona foydalanishning zamonaviy yondashuvlari talabalarga aniq va tushunarli shaklda yetkazildi. BMT, Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti (WHO) va boshqa nufuzli manbalardan keltirilgan raqamli ma'lumotlar darsning ilmiy asoslanganligini mustahkamladi.

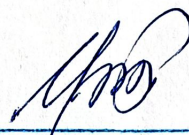
Dars mazmuni chuqur va keng qamrovli bo'lib, talabalarga suv resurslarining tabiiy va sun'iy manbalari, ularning ifloslanishi, ekologik inqirozlar, aholining demografik o'sishi va iqlim o'zgarishi bilan bog'liq muammolar haqida batafsil tushuntirish berildi. Shu bilan birga, suv yetishmovchiligi natijasida yuzaga keladigan ijtimoiy, iqtisodiy va sog'liq bilan bog'liq muammolar tahlil qilindi. Talabalar suv resurslarini boshqarish, tejash va ifloslanishni kamaytirish bo'yicha zamonaviy texnologiyalar va amaliy chora-tadbirlar bilan tanishtirildi.

Darsning uslubiy jihatlari ham yuqori darajada bo'ldi. Professor interfaol metodlardan foydalanib, talabalarning faolligini rag'batlantirdi: muammoli vaziyatlar tahlili, savol-javoblar, jamoaviy bahs va multimedia taqdimotlar orqali mavzu auditoriya uchun yanada tushunarli va qiziqarli qilindi. Bu usullar talabalarni mustaqil fikrlashga, ekologik muammolarni tahlil qilishga va amaliy yechimlar izlashga yo'naltirdi.

Ochiq dars natijalari ijobiy baholandi. Talabalar mavzuning dolzarbligi va global ahamiyatini to'liq anglab yetdi, ekologik muammolarni chuqur tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirdi, suv resurslaridan oqilona foydalanish va tabiatni muhofaza qilish bo'yicha amaliy bilimlarga ega bo'ldi. Shu bilan birga, talabalarda ekologik ong shakllandi va ularni kelajakda atrof-muhitni muhofaza qilishga yo'naltiruvchi motivatsiya yaratildi.

Xulosa sifatida, Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Biologiya, ekologiya va dorivor o'simliklar kafedrası professori, X.T. Boymurodovning Ekologiya va atrof-muhit muhofazasi ta'lim yo'nalishi talabalariga Hozirgi zamon ekologik muammolari fanidan "Global ichimlik suv tanqisligi natijasida kelib chiqadigan muammolar" mavzusidagi ochiq darsi uchun tayyorlangan ma'lumotlar barcha talablarga javob beradi.

**Sharof Rashidov nomidagi
Samarqand davlat universiteti
Ekologiya va hayot faoliyati xavfsizligi
kafedrası professori**

Z.I. Izzatullayev

ning imzosini
tasdiqlayman
Sharof Rashidov nomidagi
SamDU xodimlar bo'limi boshlig'i

